

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. VII. Præcipuæ Missæ ceremoniæ breviter explicantur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

stionum moralium Tra&. 2. quæst. 29. Sed alii communiter hanc sententiam ut falsam & scandalosam reiciunt: Tum quia valde incertum est, an possit fructus ille Sacerdoti proprius, qui spiritualis, vel specialissimus dicitur, alteri applicari: videtur enim esse beneficium personale, & alteri incommunicabile. Tum etiam, quia esto applicabilis sit, valde tamen scandalosum est, quod Sacerdos huic fructui spiritali propter modicam pecuniæ summam renuntiet, & rem spiritalem in avaritiæ turpelutrum commutet. Unde merito hæc sententia à Sacra Congregatione Concilii die 25. Januarii anni 1659. proscripta & prohibita fuit, decreto sequenti.

Declaratio Sacrae Congregationis Concilii SS. D. N. Alexandri Papæ VII. iussu edita, super secundo Decreto ejusdem Congregationis, de celebratione Missarum.

„CUM Auctores nonnulli scriptis suis, etiam
„typis editis, asseruerint, Sacerdoti pro alio
„Missam, receptâ elemosynâ, celebranti, li-
„citum esse, aliam elemosynam quoque accipe-
„re ab altero, cui partem illam fructus, seu va-
„loris ejusdem sacrificij, ipsimet celebranti de-
„bitam (specialem nuncupatam) applicet: ac
„proinde hunc casum sub decreto Sacrae Con-
„gregationis Concilii, prohibetæ duplex pro
„unica Missa stipendium, seu elemosynam re-
„cipi, non esse comprehensum. Propterea Sa-
„cra Congregatio Eminentissimorum & Reve-
„rendissimorum D. D. S. R. E. Cardinalium,
„Concilii Tridentini Interpretum, quæ, aucto-
„ritate sibi per Apostolicam Sedem specialiter
„attributa, sedulo curat, ne à Sacerdotibus cir-
„ca celebrationem Sacrosancti Missæ sacrificij,
„unde in nos uberrima divinæ liberalitatis mu-
„nera derivantur, avaritiæ labes ulla, aut suspicio
„contrahatur: ante dictam assertionem maturè
„examinavit, eademque prorsus reprobata, sub
„die 25. Januarii 1659. censuit: Nullis Sacerdo-
„ti licitum esse, prefatâ ratione, sive pretextu,
„aliam elemosynam accipere, præter illam quam
„accepit ab eo, pro quo Missam offerre tenetur.
„Ac proinde casum hunc esse comprehensum in
„Decretis aliis per eandem Sacram Congregatio-
„nem Concilii editis, quibus prohibetur, ne duplex
„stipendium pro unica Missa recipiatur.

„Quam Sacra Congregationis sententiam
„ad Sanctissimum Dominum N. Alexandrum Pa-
„pam VII. relata, Sanctitas sua, sub die 29.
„ejusdem mensis approbavit, & Decretum pu-
„blicari, atque ad Episcopos, & Generales Re-
„gularium Ordinum transmitti iussit, ut ipsi
„doctrinam hujusmodi per suos Penitentiarios,
„& Confessarios, ac Lectores, respectivè, infi-
„nuari, doceri, atque in Tractatibus Moralibus
„per eosdem imprimendis, evulgari, pastoralis vi-
„gilantiâ curent.

F. Card. Paulinus Præfectus.

*C. de Vecchiis Episcopus Clusinus,
Sacra Congregationis Concilii
Secretarius.*

A Ad majorem hujus perutilis materie clarifica-
tionem, & aliorum casuum resolutionem, quæ
quæ ab omnibus ferè Theologis & Canonis-
tis admittuntur, breviter hic observanda sunt. Pri-
mò, eum qui accepit stipendium pro celebratione
Missæ peculiari B. Virginis; aut alicujus Sancti
die; saltem nisi stipendium notabiliter augere
propter illam conditionem; meliusque esse
facere diebus festis, aut duplicibus; quam
est servare ordinem Missalis, quam ob perver-
sionem illam invertere. Secundo, eum qui
ratione fundationis, aut stipendij, debet
celebrare, satisfacere dummodo aibi celebrare
nisi qui stipendium dat, aut fundator id voluit,
propter specialem cultum illius loci, vel comu-
nitatem populi, ut ibi sacrum audire possit, vel
ob decus & memoriam suæ familiæ, ad quæ
locus pertinet. Tertio, posse augeri stipen-
dium, ex rationabili causa, & Sacerdotem illud
exigere, ut pro labore extraordinario eiusdem
Ecclesiæ longinquam, vel expectandij longo
tempore, vel celebrandi summam, cum loco
incommodum. Similiter est in usu rationabili
majus exigere stipendium pro Missa solemni
cantu: quia ultra Missam, debet elemosyna
pro cantu, & pro assistentia vel Capilli vel Com-
munitatis Religiosorum.

C Demum observandum est, quod cum in præ-
relatis Congregationis Concilii decretis, situm
prohibetur quod accipiantur plura stipendia pro
una Missa, non verò quod illa pro pluribus
stipendio gratis applicetur: Sacerdos obsequi
ex stipendio accepto ad celebrandum pro aliquo
potest ex charitate, vel gratitudine, pro par-
tibus, amicis, vel benefactoribus, eandem Missam
applicare. Quod maxime (inquit Lezana) in
tandem est pro Regularibus, quia ipsi sepem
Conventibus pauperibus tenentur pro aliquo
propter stipendia accepta semper celebrare, et
tamen sæpius occurrunt causæ propter quas de-
beant etiam pro aliis, saltem ex charitate, vel
Constitutionibus Ordinum, aut præceptis Superi-
orum, Missam offerre: ut contingit si mori-
tur, aut in gravi aliqua necessitate constituitur
eorum parentes, consanguinei, fratres ejusdem
Religionis, amici, protectores, patroni, bene-
factores &c. Tunc enim ex charitate vel gra-
titudine sacrificium offerre possunt pro illis, et
aliis pro Missa celebranda stipendium accep-
erint.

ARTICVLVS VII.

*Præcipua Missæ ceremonia, breviter
explicatur.*

A D complementum hujus disputationis, et
totius Tractatus de Eucharistia, superius
ut præcipuas Missæ ceremonias breviter expli-
cemus: de quibus eruditè ac perspicuè agit S. Tho-
mas art. 4. hujus quæstionis, ubi ostendit, hoc Sa-
cramentum majori cum dignitate, quam cetera
omnia celebrari: quia totum salutis nostræ mys-
terium in eo comprehenditur. Ac primò quidem
ante illius celebrationem præmittitur quoddam
præparatio ad dignè agenda ea quæ sequuntur
juxta illud Ecclesiastici 4. *Custodis pedem tuum
ingrediens domum Domini.* Cujus præparatio
una pars est confessio, juxta illud Proverb. 28.
Iustus in principio accusator est sui. Altera pars

est laus divina, quæ fit in Introitu, secundum illud Psalmi 49. *Sacrificium laudis honorificabit me, & illic iter quo ostendam illi salutare Dei.* Sumiturque ordinariè ex Psalmis, quia ut ait Dionysius cap. 2. Eccles. Hierarchiæ Psalmi comprehendunt per modum laudis quicquid in Sacra Scriptura continetur.

121. Secundò fit commemoratio præsentis miseriæ dicendo novies Kyrie aut Christus eleison, ter scilicet pro qualibet Personarum Divinarum, & ad significandum Personas divinas esse in se invicem per circum inflectionem: originale, veniale, mortale; cogitationis, loquutionis, perpetrations; fragilitatis, ignorantie, malignitatis, ut ait Innocentius III. lib. 2. de mysteriis Missæ cap. 19. Græcè autem dicitur, propter quatuor causas, inquit Albertus Magnus Tract. 1. de Sacrificio Missæ cap. 2. Primò quia sapientia primùm apud Græcos floruit. Secundò, quia leges apud eosdem primò viguerunt. Tertiò, quia primi ex Gentilibus Evangelium audierunt. Quartò, quia ex illis ad nos fides ac religio Christiana derivata est. Vel ut ait Augustinus Epist. 178. ut ostendatur una Dei misericordia universis indifferenter Nationibus imploranda: sicut *apud eos ad consubstantialitatem fidei exprimendam, Latine usurpamus, quia Trinitas est ab omnibus indifferenter confitenda.*

122. Tertiò commemoratur cœlestis gloria, ad quam tendimus post præsentem & vitam & miseriam, dicendo *Gloriam excelsis Deo*, qui hymnus cantatur in Festis, in quibus commemoratur cœlestis gloria, non autem in officiis luctuosis, quæ ad commemorationem præsentis miseriæ pertinent.

123. Quartò Sacerdos salutatur Populum verbis illis, *Domine vobiscum*, qui salutandi modus sumitur ex Scriptura Ruth. 2. & 2. Paralipom. 15. & Lucæ 1. Populusque respondet, *Et cum spiritu tuo*, quò precatur Deum esse quoque cum spiritu Sacerdotis, illique assistere ad peragendum sacrificium, aut velle se cum illius spiritu coniungi. Quæ cæremonia antiquissima est, ejusque meminit Concilium Braccarense Can. 21. ubi illam à traditione Apostolica fluxisse testatur, & Chrysostomus homil. 18 in epist. ad Corinth. ubi sic ait: *Bene precatur Sacerdos populum, & bene precatur populus Sacerdotem. Nam (cum spiritu tuo) nihil aliud est quam hoc, &c.*

124. Quintò Sacerdos Orationem pro populo facit, ut digni habeantur omnes tantis mysteriis: quæ Oratio *Collecta* vocatur, vel quia fit nomine totius Populi in unum collecti cum spiritu Sacerdotis: vel quia Sacerdos omnium rationes compendiosè colligit. Unde in fine hujus Orationis, seu *Collectæ*, Populus respondet, *Amen*, id est fiat sicut postulasti.

125. Sextò, cum Eucharistiæ mysterium fit Sacramentum fidei, populus de mysteriis fidei instruitur primò per doctrinam Prophetarum & Apostolorum, dictam vulgò Epistolam, deinde perfectiùs per lectionem Evangelii, quò finito, recitatur Symbolum fidei, diebus Dominicis, & præcipuis Festis, ad profitendum nos credere doctrinæ Christi per Evangelium annuntiatae.

126. Hæc omnia olim appellabantur Missa Catechumenorum, quia eò usque licebat illis interesse celebrationi Missæ. Unde post verbum Dei prædicatum, & Symbolum recitatum, antequam Sacerdos ad consecrationem se præpararet, à Diacono Catechumeni dimittebantur, verbis illis,

A *hie Missa est.* Quibus dimissis secunda pars Missæ inchoabatur, quæ Missa sacrificii appellabatur, & ab Offertorio incipiebat, quò Sacerdos sacrificii mox futuri oblationem Deo facit, & postea altare thurificat: quam cæremoniā Divus Thomas hic art. 5. ad 2. ad duo pertinere dicit. Primò quidem ad reverentiam hujus sacramenti, ut scilicet per bonum odorem depellatur si quid pravi odoris in eo loco fuerit. Secundò ad representandum effectum gratiæ, quæ sicut bono odore Christus plenus fuit, & à Christo derivatur ad fideles, ministerio & interventu Sacerdotum, juxta illud 2. ad Corinth. 2. *Odorem nostræ suæ spargit per nos in omni loco.* Addo ex Philone Carpathio in illud Canticorum: *Ex aromatibus mirræ & thuris, per thurificationem moneri fideles, ad cœlestia ferventi desiderio ascendere, instar fumus ethure incenso ascendens, & ut ejus verbis utar, Cor sum signum veluti thuribulum coram Deo odoratissimum facere, in quo quidem corde, cum per amorem virtutes colligimus, quasi carbones in thuribulum congerimus, quibus seipsam mens in conspectu Dei igne charitatis accendat. Dumq; ferventes & mundas orationes ad Deum emittit, quasi fumum aromaticum ex thuribulo exhalat.* Et ex Hilario in Psalm. 140. circa illa verba, *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo*, significari devotionem celebrantis & assistentis debere ad Deum esse directam, puram, & rectam, Et ex Augustino, vel alio apud ipsum, tomo 9. homil. 6. in Apocal. thuribulo Christum significari: *Cuius corpus sanctum (inquit) thuribulum aureum est, ex quo Deus Pater passionis incensum, odorem suavitatis accepit.*

Thurificato altari, Sacerdos digitos abluit, propter reverentiam huius Sacramenti. Et hoc dupliciter (inquit S. Thomas hic art. 5. ad 1. Primò quidem, quia aliqua pretiosa tractare non consuevimus, nisi manibus ablatis, unde indecens videtur quod ad tantum Sacramentum aliquis accedat, manibus etiam corporaliter inquinatis. Secundo, propter significationem, quia ut Dionysius dicit cap. 3. Eccles. Hierarchiæ: extremitatum ablutio significat emundationem etiam à minimis peccatis, secundum illud Ioan. 3. *Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet.* Et talis emundatio requiritur, ab eo qui accedit ad hoc sacramentum. Similia habet Germanus Constantinopolitanus in Theoria seu contemplatione rerum Ecclesiasticarum, tomo 12. Bibliothecæ Patrum: *Ablutio manuum (inquit) est ejus vice qui se lavit in clamans, Innocens sum: Nobis autem Sacerdotibus insinuat, ut purè mente, conscientia, cogitatione, (quæ sunt manus nostrarum animarum) cum timore, mansuetudine, ac moderatione accedamus ad mensam sanctam &c.* Alludit porro ad Pilatum, qui ante Christi crucifixionem, quam Sacramentum istud memoriale representat, lavit manus coram populo dicens, *innocens ego sum à sanguine iusti huius, Matthæi 27.*

Ablatis digitis Sacerdos præparat se ad consecrationem, quæ cum fit actio supernaturalis, totiusque naturæ vires transcendens, auxilium precum ad illam ritè peragendam petit à fidelibus, & convertens se ad populum ait: *Orate fratres ut meum ac vestrum pariter in conspectu Domini sit acceptum sacrificium*, & orans paululum lecretò, per præfationem excitat populum ad fervorem devotionis & ad mentem sursum attollendam, & finitâ præfatione, devotè laudat Divinitatem Christi, cum Angelis dicens: *Sanctus, Sanctus,*

Sanctus, & humanitatem cumpueris, subdens:
Benedicti in qui venitis in nomine Domini.

129 His peractis inchoat Canonem in quo fit commemoratio Summi Pontificis, Episcopi, Regis, aliorumque qui in sublimitate sunt constituti, & specialiter eorum pro quibus offertur sacrificium: deinde Sanctorum, quorum patrocinia Sacerdos implorat pro praedictis, cum dicit, *Communicantes & memoriam venerantes*, & petitionem concludit dicens: *Ut hac oblatio sit illis pro quibus offertur salutaris.* Postea ad ipsam consecrationem accedit, in qua primo petit consecrationis effectum, cum dicit: *Quam oblationem tu Deus benedictam, adscriptam, ratam, rationalem, acceptabilemque facere digneris.* Quae verba (ut exponunt Alcuinus, Innocentius III. Hugo Victorinus, D. Thomas, & alii) significant, Sacerdotem à Deo petere, ut ipse oblationem ejus consecrando, benedictam ex prophana efficiat: eandemque approbando, faciat adscriptam, id est adscribat & numeret inter dona quae ipsi probantur: confirmando ratam efficiat, id est stabilem & firmam, ut fructum certum & perpetuum ad nos referat: rationabilem quoque faciat, ut non solum bona, sed etiam bene, rationabiliter, & prudenter offeramus, ac sit rationale obsequium nostrum, juxta Apostolum ad Roman. 12. Denique acceptabilem faciat, id est, ita undique bene se habentem, non solum ex parte doni, sed etiam ex parte ministri offerentis, ut digna sit quae à Deo acceptetur. Secundo Sacerdos consecrationem peragit per verba Salvatoris, cum dicit: *Qui pridie quam pateretur.* Tertiò excusat praesumptionem, per obedientiam ad mandatum Christi, subdens: *Vnde & memores.* Quarto petit hoc sacrificium peractum esse Deo acceptum, cum ait: *Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris, &c.* Quintò petit huius sacrificii & Sacramenti effectum, cum sibi & aliis communicantibus, vel assistentibus, tum etiam mortuis, ut illis profuit ad refrigerium & levamen poenarum.

130 Notandum verò est, Sacerdotem multiplex signum crucis facere super oblata, ante & post consecrationem, de quo fusè D. Thomas art. 5. ad 3. Alcuinus in libro de celebratione Missae, Amalarius lib. 3. de Officiis Ecclesiasticis cap. 24. Innocentius III. lib. 3. de officio Missae cap. 11. & Micrologus cap. 14. ubi observat ejusmodi signa fieri semper aut semel aut numero impari, ter scilicet, aut quinquies. Semel propter essentia unitatem. Ter propter Trinitatem personarum. Quinquies propter vulnera Christi Domini, & expressam representationem passionis ipsius. Notat etiam S. Thomas, signa crucis quae fiunt super oblata ante consecrationem, fieri ad benedicendum & consecrandum materiam, ea verò quae fiunt super ipsum corpus & sanguinem Christi post consecrationem, non fieri ad benedicendum materiam, quae jam consecrata est, sed solum ad commemorandum virtutem crucis, & modum passionis ejus. Porro usum signi crucis in Sacramentorum celebratione antiquissimum esse, constat ex Cypriano vel alio ejus contemporaneo, in libro de Baptismo Christi, ubi sic ait: *In cruce Domini gloriamur, ejus virtutis omnia peragunt Sacramenta: sine quo nihil aliud est sanctum, nisi quae aliqua consecratio mereatur effectum.* Et ex Chrysostomo homilia 55. in cap. 16. Matthaei, ubi haec scribit: *Hoc signo crucis consecratur corpus Dominicum, sanctificatur fons Baptismatis, initiantur etiam Presbyteri, & ceteri gradus Ecclesiastici, & omnia quaecumque*

A *sanctificantur, hoc signo Dominica crux, in invocatione Christi nominis, consecratur, Augustinus etiam Tractatu 18. in Joann. ubi quodales regenerantur: sive oleo, quo Christus unguntur; sive sacrificio, quo aluntur, nihil eorum perficitur.*

Insuper notandum est, duplicem fieri consecrationem, in Offertorio, ut vocatur: cuius mentio fit in omnibus fere liturgiis, & convenit sacrificio: quia de causa consecrationis stamento veteri elevari coram Deo ea quae offerebantur in sacrificium, ut dicitur Levitici 8. & 9. aliisque locis. Alteram verò consecrationem, tum ut hostia populo ostenderetur adoranda proponatur; tum etiam ad representandum Christum in cruce exaltatum & tantum, ut ait S. Germanus Constantinopolitani plures referunt illud Psalmi 71. *Erexit pavimentum in terra in summum montem, id est in altarebraum, Erig pignus vel particula frumenti capite montium;* & juxta interpretationem Rabbi Jonatae, qui vixit ante Christum, *Placuit apud Deum sacrificium in caputibus Sacerdotum qui juxta Ecclesiast.* De quo suprà.

Tertiò observandum est ex D. Thoma hic art. 4. ad 9. quod quando Sacerdos post consecrationem ait: *Iube hac perfervire per manus sancti altaris in sublimi altare tuum:* Non peragitur quod species Sacramentales deferantur in altare, neque corpus Christi, verum, quod ibidem definit: sed petit hoc pro corpore mystico, scilicet orationes Sacerdotis & populi, Angeli, assistens divinis mysteriis, Deo representant secundum illud Apocalypsis 8. *Ascendit jama, incensorum de oblationibus Sanctorum, de vultu Angel.* Sublime autem altare Dei dicitur, vel ipsa Ecclesia triumphans, in quam transit, petimus, vel ipse Deus cujus participatio committitur: De hoc enim altari dicitur Exodus 25. *ascendes ad altare meum per gradus:* id est, secundum Glosam) in Trinitate gradum facies. Vnde per Angelum intelligitur ipse Christus, cuius Magni Consilii Angelus, qui corpus suum mysticum Deo Patri conjungit & Ecclesiae triumphanti. Quam interpretationem indicat etiam Augustinus Gemmae animae lib. 1. de antiquo Missae sacramento cap. 106. alteram verò de Angelico ministerio processiones nostras ad Deum transmittentes, Christi quae nos missione, tradit Innocentius III. lib. 5. de mysteriis Missae cap. 6. his verbis: *Per manus Angelorum, hoc est per ministerium Angelorum, secundum illud quod ait Angelus ad Tobiam: Quod vis habes Deum cum lacrymis, oblati etiam vultu Domini.* Et paulo infra: *Hinc etiam credendum apparet, quod Angeli semper in sacrificiis praesentibus assistunt.* Quod paulò ante ostenditur ex Gregorio 110 lib. 4. Dialogorum cap. 58. dicente: *Quod habet dubium possit in ipsa immolatione, ad Sacerdotis vocem caelos aperiri, in illa ipsa Christi mysterio, Angelorum choros ad se, terrae vultibus jungi, unum quid ex visibilibus atque invisibilibus fieri.*

Denique ad pleniorum Canonis intelligentiam Advertendum est quod quando Sacerdos in commemoratione defunctorum orat pro animis fidelium, qui nos praecesserunt cum signa sancti, & dormiant in somno pacis, & à Deo peti, ut

latum refrigeriū lucis, & pacis obtineant, non petit A
ut obtineant quod jam asseruerat illas habere,
ut neque obijciunt Sæctarii; sed postulat ut ani-
mæ fidelium defunctorum, quæ jam quandam
pacem & quietem habent, utpote à bello tenta-
tionum immunes, & de præmio æternæ felicitatis
securæ, locum perfectæ pacis & beatitudinis
obtineant, & quietem habeant à tormentis, &
à desiderio visionis divinæ, quo præcipuè an-
guntur & cruciantur. Illud verò quod ait Ec-
clesia in Offertorio Missæ pro defunctis: Ne ab-
sorbeat eas Tartarus, ne cadant in obscurā, dicitur B
de animabus illis consideratis quatenus mox è
corpore egressuris, & coram tremendo Dei ju-
dicio sistendis: simili quæ propopocia, quæ et-
iam nunc Ecclesia Christum interdum conside-
rat, ut ante adventum, quando has voces Pro-
phetarum usurpat: Veni Domine, & noli tardare,
relaxa facinorā plebis tuæ Israël. Rorate celi de super,
& nubes pluant iustum, aperiat̃ terra, & germinet
salvatorẽm. Usurpatur autem ab Ecclesia illa
propopocia, ut inagis exciter fideles ad com-
miserationem huiusmodi animarum, & ad ap-
prehensionem divini iudicii.

Peractā defunctorum commemoratione, Sa-
cerdos ad communionem se disponit, & alios
communicantes, tum per orationem Domini-
cam, cuius una petitio est de pane quotidiano &
super substantia: tum etiam per osculum pacis
quod datur pauld post, ut significetur Eucharis-
tiam esse sacramentum unitatis & pacis. Quam
ceremoniam antiquam esse liquet ex Dionysio
lib. de Eccles. hierarchia cap. 3. Clemente lib. 8.
Constit. cap. 5. Tertulliano lib. de Oratione cap.
14. & Chrysostomo lib. 1. de compunctione cor-
dis cap. 3. cuius verba sunt: Osculum pacis porri-
gere, tempore quo sacramenta celebrantur, in usu Ec-
clesiæ est. E homil. 51. ad populum Antiochenum:
Propterea in mysteriis alter alterum amplectitur, ut
unum multi fiamus. Olim autem in primitiva D
Ecclesia, ut refert Clemens citatus, secerneban-
tur viri à feminis, quoad osculum pacis, imò &
quoad locum in templo; & viri viros, feminæ
feminæ osculabantur, modestiæ causâ, & ad
vitandam omniem impudicitiam. Nunc verò,
crescente malitiâ, & refrigescente charitate, non
datur osculum immediate, sed tantum mediante
patenâ, vel imagine, aut aliâ re sacrâ. In Missâ
vero defunctorum, in quibus sacrificium offer-
tur non pro pace præfenti, sed pro requie mor-
tuum, pax intermittitur.

Ante communionem Sacerdos hostiam in
tres partes dividit, & unam in calicem immittit,
& sanguini immergit. Cujus ceremoniæ mentio
fit in Canone Cum frangitur, sumpto ex libro sen-
tentiarum Prosperi, de consecrat. dist. 2. ubi sic

dicitur: Cum frangitur hostia, quid aliud quam ve-
minici corporis in cruce immolatio designatur? Eius-
dem fractionis meminit Patchadius libro de cor-
pore & sanguine Christi cap. 18. ubi sic ait: Ita-
que in tres partes hostia dividitur, eaque divisio su-
per calicem fieri consuevit. Et Stephanus Eduensis
libro de Sacramento altaris capite 8. Frangitur
(inquit) hostia, & in tres partes dividitur sancta Tri-
nitati dedicata. Quarum una in calicem demissa, san-
guini immergitur, pro illa parte Ecclesiæ, quæ naufragio
huius sæculi agitata, multis perturbacionibus passio-
num concutitur, aliæ duæ extra calicem, sunt pro illis,
quarum una igne examinatur, quæ est fidelium; alte-
ra est sanctorum, quæ cum Christo regnat in æternum.
Similia docet D. Thomas hic art. 5. ad 7. & 8.

Deinde sequitur perceptio sacramenti, pri-
mò percipiente Sacerdote, & postmodum aliis
dante, juxta illud Dionysii in libro de Ecclesiasti-
ca hierarchia versùs finem: ipsa mysteriorum per-
ceptio, mysticam eorundem distributionem antecedit;
hic enim rerum divinarum ordo ac distinctio genera-
lis est, ut prius ipse sacer Antistes communicet, ac iis
donis quæ per ipsum ceteris divinitus distribuenda sunt,
satiatur, ac deinde aliis ea tradat. Unde meritò
plures viri docti improbant præposterum quo-
rundam usum, qui sibi sacram exhiberi commu-
nionem ab initio Missæ petunt, & nimiam faci-
litatem & indulgentiam aliquorum Sacerdo-
tum, qui eorum importunæ petitioni, citra ne-
cessitatem acquiescunt.

Peractâ communionem tota Missæ celebratio
in gratiarum actione terminatur, populo exul-
tante præsumptione mysterii (quod significat
cantus post communionem) & Sacerdote per
orationem gratias offerente, sicut & Christus
celebratâ cœnâ cum Discipulis, hymnum dixit,
Matth. 26. Tandem Diaconus populum dimittit,
per hæc verba, Ite Missa est, cui à ministro, no-
mine populi, respondetur, Deo gratias, & sic gra-
tiarum actione cuncta concluduntur, & sacrum
perficitur Eucharistiæ sacrificium; quod dum
peragimus (inquit Gregorius) necesse est, nosmet-
ipsos Deo in cordis contritione mactemus: quia qui
passionis Dominicæ mysteria celebramus, debemus imi-
tari quod agimus. Tunc ergo verè pro nobis hostia erit
Deo, cum nosmetipsos hostiam secerimus (quod per
contritionem & poenitentiam peccatorum præ-
stamus) carnem pro carne reponentes, pro sancta
sanctificatam, pro casta castigatam; pro effuso san-
guine in arca crucis, effusum sanguinem in rubore con-
fessionis, ut bellè Petrus Cellensis ait. Sed de hoc
fusè Tractatu sequenti, in quo de sacra-
mento Poenitentia differemus.

(* *)

LAUDETUR VENERABILE SACRAMENTVM.

Tom. V.

Tt

TRAC.